Startnotitie commissie Informatie, Beeldvorming en Kaderstelling (IBK)

Waarom een startnotitie?
Als het gaat om beeldvorming of kaderstelling willen raads-/commissieleden zich tijdig en goed voorbereiden op het onderwerp. Door middel van een startnotitie kunnen diverse aspecten van het onderwerp worden toegelicht. Probeer deze dan ook zoveel als mogelijk in te vullen.

De startnotitie moet uiterlijk twee weken voor de vergadering aangeleverd worden bij de griffie. Op deze manier kunnen leden zich ook binnen de fractie voorbereiden.

Onderwerp: Kaders milieustraat

Datum sessie: 5-11-2026

Op welke manier komt het onderwerp ter sprake in de commissie IBK?

- Beeldvormend (oriënterend)– *samen met de raad wordt het onderwerp verkend. De raad krijgt inzicht en een zo compleet mogelijk beeld van het onderwerp.*

Portefeuillehouder: *Tunis Hoekstra*

Manager en afdeling: *Christophe Meijer, Ruimtelijke domein - beheer*

Aanleiding en context
Beschrijf expliciet waarom dit onderwerp op de agenda staat. Geef de urgentie aan. Waarom bespreken we dit nu? Denk aan wetgeving, bezuinigingsopgave etc.
Iedere gemeente is verplicht om op een bepaalde manier de service van een milieustraat te bieden aan haar inwoners. Op dit moment heeft de gemeente Urk dit belegd bij ROVA, die het op haar beurt weer belegd heeft bij Sortas. De huidige milieustraat voldoet aan de standaard-eisen. Op de lange termijn zoeken we naar verbetering op het gebied van service en afvalscheiding. Dit is uitgesproken in het grondstoffenbeleidsplan. Daarnaast vraagt de landelijke overheid vanuit het programma Nederland Circulair in 2050 ook steeds meer van milieustraten om hergebruik van grondstoffen te stimuleren. Er moet dus nagedacht worden over de milieustraat die we in de toekomst willen hebben.

Heeft er eerdere besluitvorming over dit onderwerp plaatsgevonden? Zo ja welke?
Benoem o.a. waar we momenteel staan in de BOB-cyclus.
In het grondstoffenbeleidsplan 2025-2028 is opgenomen dat we een visie gaan opstellen voor de milieustraat. Daarbij gaan we op zoek naar mogelijkheden om de milieustraat te verbeteren. In aanvulling daarop heeft de gemeenteraad op 4 juli 2024 een motie aangenomen om te onderzoeken of grondstofstromen gratis gebracht kunnen worden naar de milieustraat.

Doel van de bijeenkomst

Motiveer goed wat doel is. Wat je wilt ophalen in de sessie? Wat moeten raadsleden na deze sessie weten of welke kaders moeten duidelijk zijn?

In deze sessie willen we graag ophalen wat de gemeenteraad belangrijk vindt bij een milieustraat. Op het vlak van service, milieu en financiën zijn verschillende keuzes te maken. Er worden een aantal stellingen gedeeld om te proeven wat de gemeenteraad belangrijk vindt.

Op dit moment ontbreekt een langetermijnvisie voor de milieustraat. Daarom willen we met behulp van de kaderstellende sessie een visie opstellen voor de milieustraat.

Kaders en randvoorwaarden

Zijn er op voorhand al kaders beschikbaar? Denk financiële kaders. Welk budget is beschikbaar of waar moet dekking vandaan komen? Of denk aan juridische kaders. Aan welke wetten moeten we voldoen? En zijn er deadlines? Kun je dit kort beschrijven?

De gemeente Urk betaald ROVA, en indirect Sortas, voor het uitvoeren van de milieustraat. Dit wordt bekostigd via de jaarlijkse afvalstoffenheffing. Ieder jaar betaalt de gemeente Urk een vast bedrag per huishouden voor de milieustraat. Daarnaast bepaald ROVA de poorttarieven, dat zijn de tarieven (per ton) voor het brengen van afval en grondstoffen op de milieustraat. Deze tarieven dekken de kosten voor verwerking van afval en grondstoffen. Het contract met Sortas loopt t/m 2027. Zolang de samenwerking naar tevredenheid verloopt, wordt dit doorgezet.

De huidige aanbieder van de milieustraat (Sortas) is op zoek naar een nieuwe locatie. Voor hen is het van belang dat we duidelijkheid bieden hoe het verder gaat. Stel dat we bijvoorbeeld willen dat grondstofstromen tot een bepaalde hoeveelheid kosteloos gebracht kunnen worden, dan moet de milieustraat ingericht worden met een pasjessysteem.

De wettelijke eisen waar een milieustraat aan moet voldoen staan in paragraaf 4.51 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Hier staat bijvoorbeeld in dat een milieustraat minimaal 18 verschillende grondstofstromen in moet nemen. De huidige milieustraat op Urk voldoet hieraan, maar kan vanwege ruimtegebrek niet meer grondstofstromen innemen.

Relevante gegevens rond het onderwerp

Denk daarbij aan:

- Feiten en cijfers afvalscheiding (milieustraat).

58% van het afval wordt gescheiden ingezameld in heel gemeente Urk (2025)
70% van het afval op de milieustraat wordt gescheiden op Urk (2025)

146 kg restafval per inwoner per jaar op Urk (2025). Daarvan wordt 27 kg per jaar grof huishoudelijk restafval ingezameld via de milieustraat. Daarnaast zit er nog potentie in het ingezamelde huishoudelijk restafval. Uit een sorteeranalyse van het restafval blijkt dat daar gemiddeld nog 14 kg grof huishoudelijk afval in zit.

Uit het laatste bewonerstevredenheidsonderzoek blijkt dat Urkers de milieustraat gemiddeld positief beoordelen met een 7,5. Meer informatie over bewonerstevredenheid is te vinden op pagina 5.

- Wet- en regelgeving.

De wettelijke eisen waar een milieustraat aan moet voldoen staan in paragraaf 4.51 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

- Belanghebbenden.

Bewoners Urk, bedrijven Urk, Sortas en ROVA.

Heeft het onderwerp raakvlakken met andere beleidsterreinen? *Benoem vanuit een integrale beleidsbenadering welk effect het onderwerp heeft of kan hebben op andere beleidsterreinen. En zo ja, aan welke effecten kan dan gedacht worden?*
De milieustraat heeft een raakvlak met het eerder genoemde grondstoffenbeleid 2025-2028. Daarnaast is er een raakvlak met het duurzaamheidsbeleid (streven naar zoveel mogelijk hergebruiken van grondstoffen).
Ten slotte is er een raakvlak met het nieuwe bedrijventerrein Port of Urk (in het geval er op de lange termijn een milieustraat op Urk gerealiseerd wordt).

Op welke expliciete vragen wil het college een antwoord hebben van de commissie? Welke mening wil het college horen van de commissie? *Wees hierin zo expliciet mogelijk! Een aantal discussievragen kan de vergadering structureren. Fracties willen zich vooraf goed voorbereiden en verzoeken daarom ook duidelijke vraagstelling. Voorkom gesloten vragen.*
Bij een milieustraat zijn er verschillende afwegingen te maken. De afvaldriehoek kan daarbij helpen. Dit is een beleidsmodel voor gemeenten dat de balans toont tussen de drie kerncomponenten: **milieu**, **service** en **financien**. Het helpt om keuzes bij afvalinzameling en grondstoffenbeleid goed af te wegen:

- Service: gebruiksvriendelijkheid van de milieustraat;
- Financiën: kosten van de milieustraat. Afvalscheiding is van belang, omdat het verwerken van restafval duurder wordt (o.a. door verschillende nationale heffingen).
- Milieu: hoe meer grondstofstromen ingezameld kunnen worden, hoe beter grondstoffen van het afval gescheiden kunnen worden.

Ten opzichte van deze thema's zijn verschillende afwegingen te maken. Bijvoorbeeld:

1. Welke van de volgende drie onderdelen vindt u het belangrijkste bij een milieustraat:
    a. Service: bewoners worden zo goed en vlot mogelijk geholpen bij het brengen van afval en grondstoffen.
    b. Milieu: Er wordt zo goed mogelijk ingezet op het hergebruiken van zoveel mogelijk grondstofstromen.
    c. Financiën: De milieustraat wordt zo ingericht dat er zo min mogelijk (extra) kosten voor de gemeente zijn.
    d. Alle drie even belangrijk.

Op welke wijze worden kaders opgehaald?
Geef aan hoe de raads-/commissieleden uitgangspunten, randvoorwaarden of keuzes kenbaar kunnen maken. Tijdens de vergadering? Of ook schriftelijk achteraf?
Tijdens de vergadering worden de commissieleden gevraagd om een aantal stellingen te beantwoorden. Om een beeld te geven van de stellingen zijn hieronder alvast een aantal stellingen gedeeld.

Mochten de commissieleden nog behoefte hebben om achteraf schriftelijk reactie te geven, dan kan dit uiterlijk 1 december.

Stellingen:

1. Stel dat er een nieuwe milieustraat komt, wat vindt u het belangrijkst? (Maximaal 3 antwoorden)

- Korte wachttijden
- Goede bereikbaarheid
- Ruime openingstijden
- Lage tarieven
- Locatie op Urk
- Mogelijkheden voor hergebruik
- Mogelijkheden voor reparatie
- Goede hulp van medewerkers
- Veel verschillende afvalstromen kunnen aanbieden
- Voldoende ruimte en veiligheid
- (Meer) mogelijkheden om grondstoffen *gratis* te brengen

2. (Service/milieu) Wat vindt u belangrijker bij een (toekomstige) milieustraat?
    a. Bewoners moeten de mogelijkheid blijven houden om dichte restafvalzakken te brengen bij de milieustraat.
    b. Extra inzetten op (positief) toezicht: bewoners worden gevraagd ook dichte restafvalzakken te gaan scheiden;

3. (Service) De milieustraat:
    a. Moet binnen 15 minuten te bereiken zijn met de auto;
    b. Moet binnen 30 minuten te bereiken zijn met de auto;
    c. Mag ook verder weg zijn als de milieustraat van betere kwaliteit is;

4. (Milieu) De milieustraat moet alleen ingericht zijn op de wettelijke taken (18 grondstofstromen inzamelen) en niet op aanvullende circulaire ambities;
    a. Helemaal eens
    b. Eens
    c. Neutraal
    d. Oneens
    e. Helemaal oneens

5. (Milieu) Er moet meer aandacht komen voor hergebruik van grondstoffen op de milieustraat (bijvoorbeeld met een kringloopcontainer);
    a. Helemaal eens
    b. Eens
    c. Neutraal
    d. Oneens
    e. Helemaal oneens

6. (Milieu) Stelling: De milieustraat moet zich ontwikkelen naar een circulair ambachtscentrum waar hergebruik, reparatie en sociale ondernemingen samenkomen.
    a. Helemaal eens
    b. Eens
    c. Neutraal
    d. Oneens
    e. Helemaal oneens

7. (Financiën) Welke uitgangspunten vindt u het belangrijkst bij de financiering van de milieustraat?
    a. De gemeente investeert extra in de milieustraat; hogere gemeentelijke lasten zijn acceptabel.
    b. De gebruikers betalen zo veel mogelijk zelf voor de kosten van de milieustraat.
    c. De kosten worden verdeeld tussen de gemeente en de gebruikers.
    d. De gemeente houdt de totale kosten zo laag mogelijk, ook als dit beperkingen in de ambities voor dienstverlening en afvalscheiding betekent.

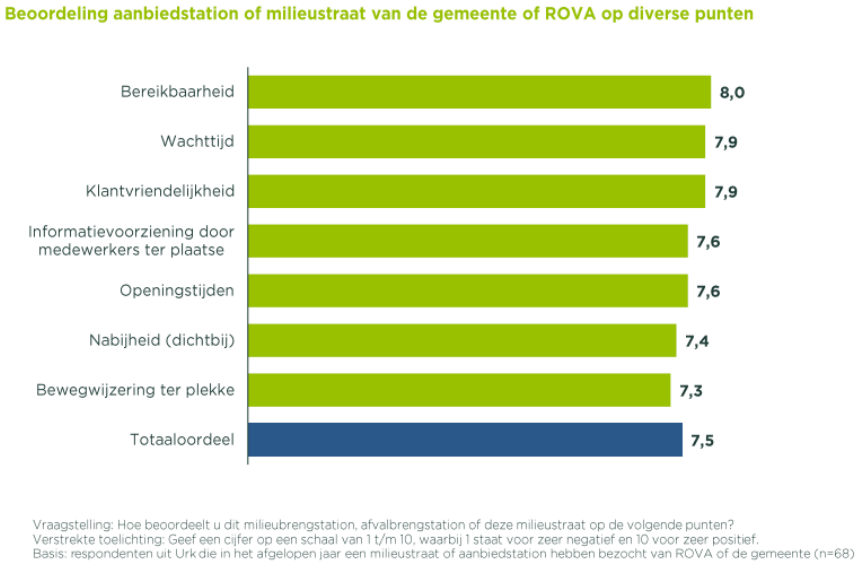
8. (Financiën/service) De milieustraat moet:
    a. Ingericht worden volgens het solidariteitsprincipe: het is kosteloos om grondstoffen te brengen bij de milieustraat, de kosten worden gedekt via de afvalstoffenheffing.
    b. Ingericht worden volgens het principe de vervuiler betaald: de poorttarieven voor afval en grondstoffen dekken de (verwerkings)kosten.
    c. Ingericht worden met een combinatie van bovenstaande: een deel van de kosten voor het brengen van grondstoffen betaald de burger aan de poort en een deel wordt betaald via de afvalstoffenheffing.

9. Stel: de mogelijkheden om grondstofstromen gratis te brengen worden verruimd. Op welke manier heeft dit de voorkeur?
    a. Optie 1: Met een vouchersysteem. Ieder huishouden heeft een bon om in te leveren waarmee een bepaalde hoeveelheid grondstoffen gratis gebracht kan worden;
    b. Optie 2: Met een pasjessysteem. Per pasje is er een mogelijkheid om een bepaalde hoeveelheid grondstoffen gratis te brengen.
    c. Optie 3: Op een specifiek aantal dagen in het jaar is het mogelijk om een bepaalde hoeveelheid grondstoffen gratis te brengen.
    d. Optie 4: Wij willen deze mogelijkheden niet verruimen. Het is goed zoals het nu is.

Omschrijf mogelijke varianten, scenario's of richtingen vanuit kaderstelling
Zijn er rond het onderwerpen opties mogelijk? Zo ja, beschrijf deze opties en indien mogelijk in grote lijnen de consequenties voor: Geld, Organisatie, Tijd, Informatie en Kwaliteit.
Deze sessie is echt voor het ophalen van de kaders. Op basis van de input worden scenario's uitgewerkt en verdere vervolgproces. In het rapport worden uiteindelijk een aantal scenario's uitgewerkt.

Hoe ziet het participatieproces er verder uit? Welke participatie heeft al plaatsgevonden?
Benoem of er al met bijv. stakeholders of buurtbewoners is gesproken. En wat gebeurt er met de opgehaalde input? Hoe wordt deze gewogen?
Er zijn nog geen concrete vragen aan bewoners gesteld over lange termijn verandering van de milieustraat. Wel worden bewoners iedere twee jaar gevraagd naar hun beoordeling van de milieustraat op Urk. In onderstaande figuur is te zien dat de milieustraat op Urk positief beoordeeld wordt met gemiddeld een 7,5 (onderzoek uit 2024).

Het aanbiedstation of milieustraat wordt gemiddeld positief beoordeeld met een rapportcijfer 7,5

In het najaar van 2026 wordt het tweejaarlijkse bewonerstevredenheidsonderzoek van ROVA herhaald. Deze keer zijn er bij dit onderzoek enkele vragen toegevoegd over de milieustraat. De uitkomst van deze vragen wordt pas bekend in januari 2027. Dit wordt meegenomen in de visie van de milieustraat.
Als een uiteindelijke verhuizing van de milieustraat effect heeft op ruimtelijke aspecten, dan zal participatie of afstemming met de omgeving plaatsvinden. Dit is nu echter nog niet duidelijk.

Hoe ziet het vervolgtraject van beleidsvorming er uit? Wanneer zal besluitvorming plaatsvinden?
Wanneer kan de raad het definitieve raadsvoorstel voor de oordeelsvormende fase verwachten?
De voorlopige planning is om het raadsvoorstel voor de visie op de milieustraat te agenderen voor de gemeenteraad van april 2027.

Bijlagen / bronnen
Voeg daar waar mogelijk het volgende toe:
- *Onderzoeksrapporten*
- *Links naar relevante websites*

Bijlage 1: Regelgeving milieustraat: Inhoudelijke regels afval milieustraat (paragraaf 4.51 Bal) | Informatiepunt Leefomgeving
Bijlage 2: Potentieanalyse van ROVA toevoegen als bijlage.

Voorgestelde agenda van commissie IBK op 5 november 2026:
19:30: Opening en introductie door portefeuillehouder T. Hoekstra
19:40 Inhoudelijke toelichting door beleidsmedewerker A. Kaashoek
19:55: Kaders voor de milieustraat ophalen door het behandelen van stellingen
20:20: Afronding